

Inkluzívny sprievodca pre vysokoškolského učiteľa

Materiál je určený pre potreby učiteľov a ostatných aktérov poradenstva
na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave

OBSAH

05

ÚVOD

06

1. PRINCÍPY INKLUZÍVNEHO, SPRAVODLIVÉHO A KVALITNÉHO VZDELÁVANIA

07

2. REŠPEKT

2.1.
Princípy inkluzívneho
vzdelávania

2.2.
Pohľad učiteľa na odlišnosť
študentov

09

3. PROSTREDIE

3.1
Podpora akademického,
praktického, sociálneho
a emocionálneho učenia
všetkých študentov

3.2
Efektívne vyučovacie prístupy

11

4. SPOLUPRÁČA

4.1.
Práca so širokým
spektrum odborníkov
v multidisciplinárnej schéme.

12

5. REFLEXIA – osobný profesijný rozvoj

5.1.
Reflexia učiteľov v praxi

5.2.
Kontinuálne vzdelávanie
učiteľov v oblasti inklúzie
ako základ pre nepretržité
profesijné vzdelávanie a rozvoj

14

6. ZDROJ

ÚVOD

Inkluzívne vzdelávanie je kľúčovým aspektom modernej pedagogiky a jeho pochopenie a implementácia je nevyhnutná pre garanciu kvality vysokoškolského štúdia. Inkluzívne vzdelávanie sa zameriava na integráciu všetkých študentov do bežných vzdelávacích procesov bez ohľadu na ich fyzické, sociálne, jazykové či iné obmedzenia. Cieľom dokumentu Inkluzívny sprievodca vysokoškolského učiteľa je ozrejmiť dynamiku inkluzívneho vzdelávania a pomôcť porozumieť jeho významu pre rozvoj a vzdelanie študentov.

Významnú úlohu v tomto kontexte zohráva rola učiteľa, keďže je v pozícii, kde môže priamo ovplyvniť atmosféru a kultúru v rámci vzdelávacieho prostredia. Jeho schopnosť rozpoznať a reagovať na rôznorodosť študentov, vrátane ich kultúrnych, rodových a socioekonomických rozdielov, je kľúčová pre vytváranie inkluzívneho a podporujúceho akademického prostredia. Významne prispieva k tomu, aby študenti z rôznych prostredí mali rovnaké príležitosti na úspech a aby sa cítili rešpektovaní a hodnotení.

1. PRINCÍPY INKLUZÍVNEHO, SPRAVODLIVÉHO A KVALITNÉHO VZDELÁVANIA

Podpora kvalitného vzdelania pre každého je zakorenená v prístupe zameranom na inkluzívne vzdelávanie, ktoré vychádza z právneho rámca. Tento prístup presadzuje Organizácia Spojených národov prostredníctvom Dohovoru o právach dieťaťa (1989)¹ a Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím (2006)².

Vzhľadom na základné hodnoty inklúzie a príslušné oblasti kompetencií identifikovaných pre učiteľov a ostatných odborníkov v oblasti vzdelávania sa pod kompetenciami rozumejú komplexné kombinácie postojov, vedomostí a zručností. Určitý postoj alebo názor si vyžaduje konkrétne vedomosti alebo úroveň pochopenia a následne zručnosti potrebné na uplatnenie týchto vedomostí v praktických situáciách (Európska agentúra, 2012)³. Žiadny z týchto komponentov samostatne nepostačuje.

Za postoje, vedomosti a zručnosti sa považujú:

1. **Postoje a názory** – teda základné predpoklady, kľúčové etické a morálne aspekty inklúzie a ich manifestácie v pracovných metódach, diskusiách, komunikácii a vzťahoch.
2. **Vedomosti a pochopenie** – čiže základné vedomosti a poznatky, teoretické základy profesie, empirické dôkazy, kľúčové pojmy a princípy, na ktorých je postavené kvalitné vzdelávanie.
3. **Zručnosti** – praktické zručnosti potrebné na plnenie základných úloh, rozhodovanie a efektivita pri aplikácii vedomostí v praxi v rozličných situáciách a kontextoch, s cieľom presadzovať základné koncepcie a meniť prax v prospech kvalitného vzdelávania.

Ako základ práce všetkých učiteľov v inkluzívnom vzdelávaní boli identifikované štyri kľúčové hodnoty súvisiace s vyučovaním a učením. Patria sem:

1. **REŠPEKT** – rešpektovanie hodnoty diverzity študentov – odlišnosti sa chápu ako zdroj a prínos pre vzdelávanie;
2. **PROSTREDIE** – podpora všetkých študentov – učiteľia stanovujú vysoké ciele pre každého študenta;
3. **SPOLUPRÁCA** – spolupráca a tímová práca sú zásadnými súčasťami prístupu každého učiteľa;
4. **REFLEXIA** – osobný profesijný rozvoj – vyučovanie je činnosť súvisiaca s učením a teda aj učiteľia majú zodpovednosť za svoje kontinuálne vzdelávanie.

1 Dohovor práv dieťaťa dostupný na: www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/narodne-koordinacne-stredisko/dohovor-pravach-dietata.pdf

2 Dohovor o právach osôb so zdravotným znevýhodnením dostupný na: www.employment.gov.sk/files/dohovor-osn-pravach-osob-so-zdravotnym-postihnutim-opcny-protokol-sk-aj.pdf

3 Európska agentúra pre rozvoj vzdelávania osôb so špeciálnymi vzdelávacími potrebami, 2012. Profil inkluzívneho učiteľa. Odense, Dánsko. www.european-agency.org/resources/publications/teacher-education-inclusion-profile-inclusive-teachers (posledný prístup: jún 2022)

2.

REŠPEKT

Uznávanie hodnoty rozmanitosti študentov: individuálne rozdiely sú zdrojom rozmanitosti, ktorá môže obohatiť životy a učenie iných.

Oblasti kompetencií súvisia s:

2.1 Princípmi a hodnotami inkluzívneho vzdelávania

2.2 Pohľadom učiteľa na odlišnosť študentov

2.1 Princípy inkluzívneho vzdelávania

Postoje a presvedčenia

- Základným pilierom vzdelávania je presvedčenie o rovnosti, ľudských právach a demokracii ako univerzálnych princípoch platných pre všetkých študentov.
- Inkluzívne vzdelávanie a kvalita vzdelávania sa nedajú považovať za oddelené otázky.
- Kvalita a inkluzivita vzdelávania sú neoddeliteľne prepojené a nemôžu byť hodnotené izolovane.
- Prístup k bežnému vzdelávaniu nepostačuje; účasť znamená, že všetci študenti sa zapájajú do vzdelávacích činností.

Základné vedomosti a pochopenie

- Rozumieť teoretickým a praktickým princípom, ktoré podporujú inkluzívne vzdelávanie na globálnej úrovni ako aj na úrovni domovskej univerzity.
- Vnímať multidisciplinárny kontext, ktorý ovplyvňuje inkluzívne vzdelávanie.
- Osvojiť si, že inkluzívne vzdelávanie je vhodné pre všetkých študentov a nielen pre tých, ktorí patria medzi zraniteľné skupiny.
- Vzdelávať sa v terminológii, jazyku inklúzie a rozmanitosti, ako aj o jej dopadoch.

Kľúčové zručnosti a schopnosti

- Pravidelne sa zameriavajte na sebareflexiu, aby ste zistili, ako váš vlastný názorový rámec ovplyvňuje vaše učebné metódy.
- Dbajte na dodržiavanie etických noriem a ochranu osobných údajov študentov v súlade s právnymi predpismi a školskými usmerneniami.
- Pre lepšie porozumenie aktuálnym výzvam skúmajte vlastnú históriu vzdelávania a kontexty, v ktorých vyučujete.

- Aktívne používajte metódy a stratégie, ktoré napomáhajú inkluzívnym postojom a inklúzií.
- Snažte sa komplexne porozumieť a adaptovať vyučovanie na potreby študentov z rozličného kultúrneho a sociálneho prostredia.
- Zaviažte sa používať inkluzívny jazyk nielen v rámci vyučovania, ale aj v celkovom spoločenskom kontexte.

Typy na zmenu terminológie

Primerané úpravy – namiesto úľavy pri skúškach

Zdravotne znevýhodnený – namiesto nekorektných názvov napr. slepý, hluchý a pod.

LGBTQ – namiesto zastaralých a nekorektných názvov

Typy na používanie inkluzívneho jazyka

Buďte otvorení k zmenám: Buďte pripravení reagovať na spätnú väzbu a prispôbte váš jazyk tak, aby bol pre všetkých čo najinkluzívnejší.

Uprednostňujte jazyk podporujúci inkluzivitu a rešpekt: Sústreďte sa na termíny a výrazy, ktoré propagujú inkluzívne prostredie, a zdržujte sa slov, ktoré by mohli pôsobiť urážlivo alebo vylučujúco
Zabráňte používaniu stereotypného jazyka: Vyvarujte sa výrazom alebo frázam, ktoré by mohli posilňovať stereotypy alebo predpojatosti.

Podporte jazykovú multikultúru: Ak je to možné, integrujte do výučby rôzne jazyky alebo dialekty, aby ste zdôraznili dôležitosť kultúrnej a jazykovej diverzity.

Používajte citlivé jazykové výrazy: Pri diskusiách o fyzických alebo mentálnych schopnostiach používajte citlivý a inkluzívny jazyk.

Udržiavajte rodovú neutralitu: Snažte sa na vyučovaní používať rodovo neutrálny jazyk, napríklad zameňte „chlapci a dievčatá“ za „študenti“, aby sa nikto necítil marginalizovaný.

Rešpektujte osobné zámená pri oslovení: Používajte zámená, ktoré si jednotlivci vyberú, a venujte pozornosť ich preferenciám pri oslovení.

2.2 Pohľad učiteľa na odlišnosť študentov

Postoje a presvedčenia

- Akceptácia individuality a odlišnosti ako hodnoty obohacujúcej univerzitné prostredie.
- Vplyv učiteľa má kľúčovú úlohu v rozvoji sebavedomia, vedomostí a schopností študentov.
- Aktívne zapojenie všetkých študentov je kľúčové pre inkluzívne vzdelávacie prostredie.
- Všetky hlasy a názory študentov si zasluhujú pozornosť a rešpekt.

Základné vedomosti a porozumenie

- Mať základné poznatky o rôznorodosti študentov ich kultúrneho, jazykového a socio-ekonomického zázemia.
- Uvedomiť si, že študenti sa učia rozličnými technikami, ktoré môžu byť prirodzene adaptované na podporu učenia ich rovesníkov.
- Zdieľať postoj, že univerzita je nielen vzdelávacou inštitúciou, ale aj sociálnym prostredím, ktoré ovplyvňuje sebavedomie a vzdelávací potenciál študentov.
- Uznávať, že dynamika akademického prostredia je v neustálom vývoji a rôznorodosť nemôže byť považovaná za statický pojem.
- Pri žiadaní o spätnú väzbu od študentov je dôležité venovať pozornosť ich komentárom a diskutovať o nich. Tým sa potvrdí hodnota názorov a progresu študentov (tu platí zásada anonymity aj za predpokladu, že poznáte autora názoru).

Kľúčové zručnosti a schopnosti

- Osvojte si základné poznatky o rôznorodosti študentov, ich kultúrnom, jazykovom a socioekonomickom zázemí.
- Získajte kompetenciu, akou je schopnosť rozpoznávať a rešpektovať kultúrnu, sociálnu a lingvistickú diverzitu medzi študentmi a integrovať tieto aspekty do výučby.
- Osvojte si znalosť inkluzívnych prístupov a ovládanie stratégií a metód, ktoré podporujú inkluzívne vzdelávanie a zabezpečujú rovnaké príležitosti pre všetkých študentov.
- Považujte univerzitu nielen za vzdelávaciu inštitúciu, ale aj za spoločenské prostredie, ktoré má vplyv na sebavedomie a vzdelávací potenciál študentov.
- Vnímajte dynamiku akademického prostredia ako neustále sa vyvíjajúci fenomén, kde rôznorodosť nemá statický charakter.
- Rozvíjajte etickú citlivosť ako schopnosť identifikovať a riešiť etické dilemy spojené s rôznorodosťou a inklúziou v súlade s profesionálnymi a akademickými normami.
- Vyvarujte sa názorovej predpojatosti o schopnostiach vašich študentov alebo ich zaradení na základe spoločenských stereotypov.
Za nevhodné môžeme považovať napríklad: „Pre dámy ponúkame špeciálny seminár z matematiky, pretože viem, že ženy často bojujú s matematikou.“
- Otvorte s kolegami dialóg o vašich skúsenostiach a príkladoch dobrej praxe.

3.

PROSTREDIE

Podpora pozitívneho prostredia vo vyučovacom procese je kľúčová pre efektívne učenie a rozvoj všetkých študentov nezávisle od ich kultúrneho alebo sociálneho pozadia.

Oblasti kompetencií súvisia s:

3.1 Podporou akademického, praktického, sociálneho a emocionálneho učenia všetkých študentov.

3.2 Efektívnymi vyučovacími prístupmi.

3.1 Podpora akademického, praktického, sociálneho a emocionálneho učenia všetkých študentov

Postoje a presvedčenia

- Súčasťou akademického úspechu je aj rozvíjanie sociálno-emocionálnych zručností.
Okrem akademických zručností je dôležitá podpora kritického myslenia, problémového riešenia a sociálnych zručností.
- Učiteľ jednoznačne formuluje vysoké, avšak reálne ciele, ktoré platia pre všetkých študentov a zabezpečuje, že sú tieto ciele zrozumiteľné.
- Študenti majú možnosť podieľať sa na tvorbe svojho učebného plánu a byť aktívni v procesoch sebahodnotenia.
- Kontinuálne podnecovať študentov k samostatnému rozhodovaniu a riešeniu problémov, čím sa posilní ich nezávislosť.
- Na určenie silných a slabých stránok študenta sa využijú individuálny prístup.

Základné vedomosti

- Klásť dôraz nielen na študijné výsledky študenta, ale aj na ich sociálno-emocionálne atribúty osobnosti.
- Rozumieť princípom nastavovania SMART cieľov (špecifické, merateľné, dosiahnuteľné, relevantné, časovo ohraničené) a vedieť ich efektívne komunikovať.
- Byť oboznámený s rôznymi učebnými štýlmi, aby vyhovovali rôznym potrebám študentov.
- Mať znalosti o technikách a stratégiách, ktoré podporujú rozvoj kritického myslenia a autonómie študentov, napríklad cez problémové učenie.

- Byť oboznámený s poradenským systémom na univerzite a chápať jeho multidisciplinárny význam v rámci vzdelávacieho procesu.

Kľúčové zručnosti a schopnosti

- Znížte pocit anonymity v skupine (napr. konzultačné hodiny, iné komunikačné zdroje).
- Organizujte skupinové diskusie alebo prezentácie na rozvíjanie vedomostí a komunikačných zručností.
- Na podporu nezávislosti a autonómie študentov poskytnite študentom príležitosti pre samostatnú prácu a voľbu v rámci učebných aktivít.
- Kooperatívne prístupy k učeniu, ako sú skupinové projekty alebo tímové výzvy, podporujú spoluprácu a rozvoj sociálnych zručností.
- Pravidelne sa vzdelávajte v oblasti inkluzívneho vzdelávania, čo vám umožní efektívne vyučovať diverzitu študentskej populácie. K tomu patrí: štúdium odbornej literatúry, účasť na relevantných školeniach a workshopoch, získavanie spätnej väzby od študentov na zlepšenie výučbových metód a pod.
- Pri hodnotení berte do úvahy nielen akademický výkon, ale aj zdravotné a emocionálne aspekty učenia. Na tento účel používajte rôzne metódy hodnotenia, ako sú písomné testy, ústne prezentácie alebo kombinované formy overovania vedomostí.
- Oboznámte sa s existujúcimi poradenskými a podpornými službami na univerzite a pochopte multidisciplinárny význam týchto služieb v rámci celkového vzdelávacieho procesu študentov.

3.2 Efektívne vyučovacie prístupy

Postoje a presvedčenia

- Súčasťou akademického vzdelávania je zabezpečenie kognitívnej a fyzickej prístupnosti pre všetkých študentov v súlade s konceptom Universal Design for Learning (UDL). *Universal Design for Learning (UDL) je pedagogický prístup, ktorý sa zameriava na prispôsobenie výučby tak, aby bola prístupná a efektívna pre čo najširšie spektrum študentov. Snaží sa o odstránenie bariér v učebných materiáloch a metódach tým, že zahŕňa rôzne štýly učenia, zručnosti a potreby.*
- Schopnosť študentov učiť sa je dynamická; každý študent má potenciál učiť sa a rozvíjať sa.
- Učenie je kontinuálny proces, pričom hlavným cieľom je rozvíjanie schopnosti „učiť sa učiť“ a nielen osvojovanie predpísaných vedomostí či obsahu.
- Proces učenia je v základe rovnaký pre všetkých študentov, pričom existuje len zopár „špeciálnych techník“.
- Hodnotenie a reflexia výučbových metód sú nevyhnutné pre zabezpečenie toho, že sa výučba prispôsobuje meniacim sa potrebám študentov a reaguje na výzvy, ktoré môžu vzniknúť v heterogénnych skupinách.

Základné vedomosti

- Prispôsobiť vzdelávacie prístupy, učebné materiály a hodnotiace nástroje princípom UDL (asistenčné technológie, podporné techniky učenia, individuálny prístup a pod.)
- Uplatňovať individuálny prístup k výučbe s cieľom podporovať autonómiu a učebné schopnosti študentov a prístupy zamerané na podporu pozitívneho správania.
- Získať teoretické poznatky o učebných modeloch a kognitívnych procesoch, ktoré efektívizujú proces učenia.
- Optimalizovať fyzické a sociálne prostredie triedy s cieľom podporiť efektívne učenie.
- Identifikovať a riešiť potenciálne prekážky v učebnom procese a ich vplyv na pedagogické stratégie.
- Sústrediť sa na rozvoj kľúčových kompetencií študentov.
- Pripravovať, realizovať a evaluovať individuálne vzdelávacie plány alebo podobné nástroje v situáciách, kde je to potrebné.

Kľúčové zručnosti a schopnosti

- Integrujte a aplikujte asistenčné technológie vo vyučovacom procese s cieľom podporiť študentov so špecifickými potrebami.
- Spolupracujte s jednotlivými študentmi a s rôznorodými heterogénnymi skupinami, berúc do úvahy jedinečné potreby a schopnosti každého študenta, aby ste maximalizovali ich rozvoj a učebný potenciál.
- Budujte kompetencie v riadení skupiny prostredníctvom pozitívneho správania, vodcovského prístupu a systematických stratégií.
Systematické stratégie môžu byť:
SWOT analýza (silné a slabé stránky, príležitosti, hrozby)
PDCA cyklus (plánovať-realizovať-kontrolovať-aktualizovať)
SMART ciele (špecifické, merateľné, dosiahnuteľné, relevantné, časovo ohraničené)
- Aplikujte prvky inkluzívneho učenia pri príprave a implementácii kurikula tak, aby bolo v súlade s konceptom Universal Design for Learning (UDL).
- Podporujte a posilňujte kooperatívne a flexibilné učebné skupiny, v ktorých môžu študenti efektívne spolupracovať a vzájomne si asistovať, vrátane uplatňovania techník rovesníckeho učenia.
- Používajte informačno-komunikačné technológie a adaptívne technológie k facilitácii flexibilných prístupov k učeniu.
Niektoré adaptívne technológie:
Hlasové výstupné systémy
Braillovský výstup
Obrazové rozpoznávanie písma
- Kombinujte tradičné vyučovacie metódy s alternatívnymi formami učenia a vyžadujte si konštruktívnu spätnú väzbu pre optimalizáciu študentského výkonu a porozumenia.
- Používať priebežné a súhrnné hodnotenie, ktoré podporuje učenie, „nenálepkuje“ študentov a nemá pre študentov negatívne dôsledky.
- Uprednostňujte širokú škálu verbálnych a neverbálnych komunikačných techník, aby ste efektívne facilitovali proces učenia a posilnili porozumenie študentov.

4.

SPOLUPRÁCA

Tímová práca a spolupráca predstavujú kľúčové aspekty prístupu každého učiteľa.

Oblasti kompetencií súvisia s:

4.1 Prácou so širokým spektrom odborníkov v oblasti vzdelávania.

4.1 Práca so širokým spektrom odborníkov v multidisciplinárnej schéme

Postoje a presvedčenia

- Akceptácia inkluzívneho prístupu je progresívna.
- V rámci inkluzívneho vzdelávania je kľúčové, aby sa všetci učitelia zapojili do tímov zameraných na inkluzívne prístupy.
- Spolupráca, partnerstvo a tímová práca sú základnými stratégiami každého učiteľa a ich prijatie podporuje rozvoj kompetencií učiteľa.
- Práca v multidisciplinárnom tíme podporuje medzi špecialistami vzájomné učenie sa.

Základné vedomosti

- Podstatou je pochopiť hodnoty a výhody spolupráce s kolegami a odborníkmi v poradenskej a pedagogickej sfére, aby boli efektívne využívané rôzne perspektívy na zlepšenie vzdelávacích výsledkov.
- Informovať sa o existujúcich podporných systémoch a štruktúrach, ktoré poskytujú pomoc a poradenstvo, aby bolo možné adekvátne reagovať na individuálne potreby študentov.
- Rozumieť odbornej terminológii a základným myšlienkam odborníkov v oblasti vzdelávania a poradenstva je kľúčom k efektívnej komunikácii a vzájomnej spolupráci.
- Je dôležité mať schopnosť efektívne riadiť interakcie medzi rôznymi účastníkmi vzdelávacieho procesu s cieľom dosiahnuť harmonickú a vzájomne rešpektujúcu atmosféru v inkluzívnom vzdelávacom prostredí.

Kľúčové zručnosti a schopnosti

- Zdieľanie príkladov dobrej praxe v rámci tímov je nevyhnutou súčasťou profesionálneho rastu vysokoškolských učiteľov.
- Budovanie komunity v skupine a jej integrovanie do širšej univerzitnej komunity je kľúčovým aspektom výučby vysokoškolských učiteľov.
- Prispievanie k rozvoju inkluzívnej klímy na univerzite je dôležitou povinnosťou vysokoškolských učiteľov.
- Schopnosť riešiť problémy v spolupráci s ostatnými odborníkmi je neoddeliteľnou súčasťou profesionálneho rozvoja vysokoškolských učiteľov.
- Prispievanie k širšiemu partnerstvu univerzity s inými univerzitami, komunitnými organizáciami a vzdelávacími inštitúciami je kľúčovým cieľom vysokoškolských učiteľov.

Aktéri systému poradenstva na STU:

Poradenské centrum STU

Študijne oddelenie

Fakultní koordinátori pre študentov so špecifickými potrebami

Fakultní študijní poradcovia

Fakultní kariéroví poradcovia

5.

REFLEXIA

– osobný profesijný rozvoj

Vyučovanie je činnosť súvisiaca s učením a teda aj učitelia majú zodpovednosť za svoje kontinuálne vzdelávanie.

Oblasti kompetencií súvisia s:

5.1 Reflexiou učiteľov v praxi

5.2 Kontinuálnym vzdelávaním v oblasti inklúzie ako základom pre nepretržité profesijné vzdelávanie a rozvoj.

5.1 Reflexia učiteľov v praxi

Postoje a presvedčenia

- Vyučovanie je proces orientovaný na riešenie problémov, ktorý zahŕňa nepretržité, systematické plánovanie, evaluáciu a reflexiu, s cieľom neustáleho vylepšovania a prispôsobovania metód a prístupov.
- Reflexia umožňuje učiteľom zlepšiť spoluprácu s kolegami učiteľmi a odborníkmi.
- Prax založená na skúsenosti je kľúčová pre efektívnosť a smerovanie v pedagogickom procese učiteľa.
- Reflexia príkladov dobrej praxe je nevyhnutná pre definovanie a optimalizáciu metodického a didaktického prístupu učiteľa vo vzdelávacom procese.

Základné vedomosti

- Ovládanie metakognitívnych zručností a stratégií, ktoré podporujú proces „učiť sa učiť“.
- Ovládanie metodiky získania spätnej väzby ako nástroja na zlepšenie vzdelávacích výsledkov študentov.
- Získanie znalostí o rozličných stratégiách riešenia problémov v súlade s konkrétnymi situáciami a potrebami študentov.

Pomocné otázky k sebareflexii

Ako aktívne pracujete na rozvoji svojich metakognitívnych zručností a stratégií „učiť sa učiť“?

Aké konkrétne kroky podnikáte na dosiahnutie vašich vzdelávacích cieľov prostredníctvom hodnotenia a zlepšovania?

Ako ste sa doteraz zapojili do akčného výskumu a aké výsledky ste dosiahli vo svojej učiteľskej praxi?

Aké zlepšenia vo vašej učiteľskej praxi ste dosiahli vďaka použitiu akčného výskumu a jeho postupov?

Ktoré stratégie riešenia problémov ste nedávno skúmali alebo sa ich naučili a ako ich môžete aplikovať vo svojej učiteľskej praxi?

Môžete uviesť príklad situácie, kde ste úspešne vytvorili a prispôbili stratégiu riešenia problému na základe konkrétnych potrieb alebo situácie?

Kľúčové zručnosti a schopnosti

- Realizujte pravidelné a systematické analýzy a hodnotenia vlastných vzdelávacích prístupov a výsledkov s cieľom kontinuálneho zlepšovania a profesionalizácie.
- Implementujte stratégie a techniky, ktoré podporujú konštruktívny dialóg a spoločnú reflexiu medzi kolegami o metódach vyučovania a procesoch učenia s úmyslom vzájomného obohacovania a zdokonalenia praxe.
- Aktívne a konštruktívne prispievajte k iniciatívam a činnostiam zameraným na kolektívny rozvoj a učenie v rámci univerzitnej komunity, a tak podporujte vytváranie univerzitnej kultúry.

Nástroje pre učiteľa:

1. *Vyhraďte si čas na reevaluáciu.*

Ktoré metódy boli uplatnené?

Boli efektívne?

Potrebujú úpravy?

2. *Pravidelne získavajte spätnú väzbu od študentov.*

3. *Zúčastňujte sa, alebo iniciujte diskusie s kolegami za účelom výmeny skúseností a postrehov z praxe.*

4. *Zapájať sa do skúsenostných skupín osobného, ktoré aktivizujú váš osobný rozvoj.*

5. Budte iniciátorom vytvárania projektov a školení zameraných na nové didaktické techniky, informačné technológie, asistenčné technológie a i.

5.2 Kontinuálne vzdelávanie učiteľov v oblasti inklúzie ako základ pre nepretržité profesijné vzdelávanie a rozvoj

Postoje a presvedčenia

- Učitelia majú zodpovednosť za svoj vlastný kontinuálny profesijný rozvoj.
- Byť otvorený k učeniu sa novým zručnostiam, aktívne hľadať informácie a žiadať o radu predstavuje prednosť, nie nedostatok.
- Učiteľ nemusí byť odborníkom na všetky aspekty inkluzívneho vzdelávania. Avšak podstatné je, aby všetci učitelia mali základné poznatky v tejto oblasti a neustále si ich rozširovali v priebehu svojej profesionálnej praxe.
- V kontexte inkluzívneho vzdelávania je neustály vývoj a adaptácia kľúčových aspektov. Učiteľ musí mať kompetencie a schopnosti, ktoré mu umožňujú efektívne zvládať tieto zmeny. Tento adaptívny prístup tvorí základ, aby mohol učiteľ počas celej svojej profesionálnej kariéry adekvátne a účinne reagovať na dynamické a rozmanité potreby inkluzívneho vzdelávacieho prostredia.

Základné vedomosti

- Znalosť príslušnej legislatívy vymedzuje rámec povinností učiteľa voči študentom, kolegom a učiteľskému povolaniu ako takému v danom právnom kontexte.
- Sú rôzne možnosti a príležitosti pre kontinuálne vzdelávanie učiteľov aj počas vykonávania ich povolania, ktoré im umožňujú rozvíjať svoje vedomosti a zručnosti potrebné pre efektívnu inkluzívnu prax.

Kľúčové zručnosti a schopnosti

- Podporujte a rozvíjajte vyučovacie stratégie, ktoré podporujú inovácie a osobný rozvoj študentov.
- Neustále hľadajte spôsoby, ako upraviť svoje metódy tak, aby viac podporovali individuálne potreby študentov a inšpirovali k učeniu.
- Budte otvorení novým poznatkom a proaktívne využívajte znalosti svojich kolegov a iných odborníkov z multidisciplinárneho tímu ako zdroj poučenia a inšpirácie.
- Aktívne sa angažujte v edukačných a rozvojových procesoch vo vašej akademickej komunite. Vaša angažovanosť, inovátnosť a spolupráca sú kľúčové pre rozvoj inkluzívneho vzdelávacieho prostredia a úspech celej univerzity.

Pomocné otázky na sebareflexiu

Aké kroky podnikáte na identifikovanie nových vyučovacích metód a stratégií?

Akým spôsobom identifikujete individuálne potreby študentov na vašom predmete?

Aký je váš plán na udržanie a rozvíjanie svojich pedagogických zručností?

S akými kolegami alebo odborníkmi ste nedávno konzultovali svoju vyučovaciu prax a aký to malo pre vás prínos?

Ako podporujete spoluprácu medzi kolegami s cieľom dosiahnuť inkluzívne vzdelávacie prostredie?

6.

ZDROJ

1. Európska agentúra pre rozvoj vzdelávania osôb so špeciálnymi vzdelávacími potrebami. (2012). Vzdelávanie učiteľov k inklúzii. Profil inkluzívneho učiteľa. Odense, Dánsko.
Dostupné na internete:
www.europeanagency.org/resources/publications/teacher-education-inclusion-profile-inclusive-teachers. (Posledný prístup: jún 2022)
2. Dostupné na internete:
www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/narodne-koordinacne-stredisko/dohovor-pravach-dietata.pdf
3. Dostupné na internete:
www.employment.gov.sk/files/dohovor-osn-pravach-osob-so-zdravotnym-postihnutim-opcny-protokol-sk-aj.pdf

